



1. רמב"ם הלכות מלכים פרק ג

הלכה ח: כל המורד במלך ישראל יש למלך רשות להרגו . . . וכן כל המבזה את המלך או המחפרו יש למלך רשות להרגו . . . ויש לו לאסור ולהכות בשוטיין לכבודו, אבל לא יפקיר ממון, ואם הפקיר - הרי זה גזל .
הלכה ט: המבטל גזרת המלך בשביל שנתעסק במצות, אפילו במצוה קלה - הרי זה פטור, דברי הרב ודברי העבד - דברי הרב קודמין, ואין צריך לומר אם גזר המלך לבטל מצוה שאין שומעין לו .

2. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף סג עמוד א

דרש בר קפרא: איזוהי פרשה קטנה שכל גופי תורה תלויין בה? "בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחתך" (משלי ג:1) אמר רבא: אפילו לדבר עבירה.

3. רש"י מסכת ברכות דף סג עמוד א

בכל דרכיך - אפילו לעבור עבירה.
דעהו - תן לב - אם צורך מצוה הוא, כגון אליהו בהר הכרמל - עבור עליה.

4. רמב"ם שמנה פרקים פרק ה

ודע, שהמדרגה הזאת היא מדרגה עליונה מאוד וחמודה. ולא ישיגוה אלא מעטים, ואחר השתדלות רבה מאד. וכשתזדמן מציאות אדם, שזה מצבו, לא אומר, שהוא למטה מן הנביאים, רצוני לומר: שיוציא כוחות נפשו כולם וישים תכליתם הא-לוהיים יתעלה לבד, ולא יעשה מעשה קטון או גדול, ולא יבטא מילה, אלא שאותו מעשה או אותו ביטוי יביא למעלה או למה שמביא אל מעלה. והוא יחשוב ויסתכל בכל מעשה ותנועה, ויראה: האם יביא אל אותה התכלית או לא - ואז יעשהו . . . וכבר זירזו גם הנביאים עליהם לשלום לדבר זה ואמר "בכל דרכיך דעהו", ופרשו חז"ל ואמרו "בדבר עבירה", רצוני לומר: שתשים לאותו מעשה תכלית האמת, אע"פ שיש בו דבר עבירה מצד מה

5. תלמוד בבלי מסכת נזיר דף כג עמוד ב

אמר ר"נ בר יצחק: גדולה עבירה לשמה ממצוה שלא לשמה. והאמר רב יהודה אמר רב: לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפי' שלא לשמן, שמתוך שלא לשמן בא לשמן?! אלא אימא: כמצוה שלא לשמה, דכתיב: "תבורך מנשים יעל אשת חבר הקני מנשים באהל תבורך" – מאן נשים שבאהל? שרה, רבקה, רחל ולאה. א"ר יוחנן: שבע בעילות בעל אותו רשע באותה שעה, שנאמר: "בין רגליה כרע נפל שכב וגו'". והא קא מתהניא מבעילה דיליה?! א"ר יוחנן: כל טובתן של רשעים אינה אלא רעה אצל צדיקים, שנאמר: "השמר לך מדבר עם יעקב מטוב ועד רע". בשלמא רע - שפיר, אלא טוב, אמאי לא?! אלא לאו ש"מ: טובתו רעה היא - ש"מ.

6. שו"ת משיב דבר חלק ב סימן ט

ואני רגיל לבאר הא דאיתא בב"ב (ע"ח ב'): מ"ד "על כן יאמרו המושלים באו חשבון?" "המושלים" - אלו המושלים ביצרם; "באו חשבון" - בואו ונחשב חשבוננו של עולם, הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה. ואם נפרש דמיירי במצות ועבירות בין אדם לשמים, אינו מובן כלל - אחר שמושלים ביצרם, מהו צריך לחשבון?! הלא גם בלי חשבון עונשים ראוי למשול ביצרו ולעשות כדבר ה'?! ותו, מה זה חשבון הנאת עבירה נגד עונש הרוחני של עוה"ב?! אלא לא דברו חז"ל כאן בענינים שבין אדם לשמים, שהרי ע"ז לא נצרכו להביא המוסר ממה שכתוב בתורה במלחמת סיחון עם מלך מואב הראשון, והרי עונשי התורה ידועים במקומם, אלא מיירי בעניני הליכות עולם, ויש עושה מחלוקת או רודף את האדם לשם מצוה, אע"ג שידוע שהוא עבירה לעשות מחלוקת או לרדוף אדם מישראל, מכ"מ מחשב שהוא 'עבירה לשמה' היינו לשם מצוה, ויקבל שכרה, וכדאיתא בנזיר (כ"ג) גדולה עבירה לשמה וכו', וע"ז יש שני תנאים:

תנאי הראשון - שלא יהנה מאותה עבירה כלל, וכדאיתא שם גבי יעל שנשתבחה במה שעשתה עבירה לשמה, ומקשה "והא קא מתהני מעבירה" וכו', אלמא דאע"ג שהיתה רשאה לעשות עבירה משום פק"נ דישאל, מכ"מ אם היתה נהנית מעבירה זו, לא נשתבחה כלל, דאסור ליהנות מעבירה לשמה.

תנאי השני - שיש לחשוב אם כדאי עבירה זו דמחלוקת או רדיפה לגבי מצוה זו שמחשב שיעלה ע"י מזה,

וזהו דברי חז"ל "המושלים ביצרם", היינו שאין להם שום הנאה במה שעושה עבירה זו לשמה, ואח"כ "באו חשבוננו ש"ע", הפסד מצוה שיגיע ע"ז נגד שכרה שיקבל מזה המצוה, ויכול להיות שההפסד שיגיע ע"ז רבה על שכרה,

ושכר עבירה לשמה שמכוין נגד הפסדה שיגיע אח"כ, וזה המוסר למדו מהא שהגיע ממלחמת סיחון עם מלך מואב הראשון, ודייק הכתוב "הראשון" שהיה עד כה הנהגת מואב שלא ע"י מלך, ועלה בדעת רוב המדינה לעשות להם מלך, והיה איזה צד שלא רצו בזה וכסבורים שטובת המדינה שיהיו כמו שהיה עד כה. מה עשו? הביאו את סיחון ללחום את המלך, וכסבורים שאם ינצח סיחון הלא יהרוג את המלך, ויעשו בזה טובה להמדינה לפי דעתם. אבל לא באו חשבוננו של עולם, ומה יצא מזה? שנלחם במלך מואב הראשון ויקח את כל ארצו מידו, הרי הרעו להמדינה הרבה ע"י מחלוקתם ומעשיהם בלי חשבון.

7. תפארת ישראל - יכין מסכת אבות פרק ב משנה א

דאע"ג דגדולה עבירה לשמה ממצוה שלא לשמה, אף שרק המחשבה ולא המעשה לתפארת, אין זה שוה לכל, רק לאדם גדול שידוע לשקול היטב העבירה נגד המצוה, תדע דאל"כ נגנוב ונרמה כדי ליתן צדקה וכדומה

8. שו"ת שבות יעקב חלק ב סימן קיז

שאלה: מעשה שהיה כך היה: סיעה של בני אדם שהלכו בדרך, ואחד מהם אשתו עמו, ויהי לעת ערב, והלכו למלון אחד סמוך ליער, ומצאו שם אנשי בליעל רוצחנים שהמה מועדים להרוג נפשות על עסקי ממון, וכאשר ראה שצרתן צרה שעמדו עליהם להרוג אותם ולא שמעו

בהתחננו עליהם על נפשותם, אז הפקירה עצמה האשה ברצון בעלה ישראל, וע"י כן הצילה אותם. ועכשיו בא בעלה לשאול אי אשתו מותרת לו כיון שנעשת מצד אונס רציחה ברצונה ואשת ישראל שנאנסה מותרת לבעלה, או יקבל שכר על הפרישה, וכיצד יתנהג עמה. ... והעיקר כדעת מהרי"ק, לכן נ"ל דאשה זו אסורה לבעל אף שאין כאן נדנוד עבירה שעשתה להצלת רבים מ"מ נאסרה לבעלה כמו יעל ואסתר

9. ויקרא פרק ד':

ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ואשמו:

10. דברים פרק יז: ח-יג

כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבת בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך בו: ובאת אל הכהנים הלויים ואל השפט אשר יהיה בימים ההם ודרשת והגידו לך את דבר המשפט: ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא אשר יבחר ה' ושמרת לעשות ככל אשר יורוך: על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל: והאיש אשר יעשה בזדון לבלתי שמע אל הכהן העמד לשרת שם את ה' אלקיך או אל השפט ומת האיש ההוא ובערת הרע מישראל: וכל העם ישמעו ויראו ולא יזידון עוד:

11. ספרי דברים פיסקא קנד ד"ה (יא) על

"ימין ושמאל" - אפילו מראים בעיניך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין - שמע להם

12. תלמוד ירושלמי מסכת הוריות פרק א דף מה טור ד /ה"א

כהדא דתני: יכול אם יאמרו לך על ימין שהיא שמאל ועל שמאל שהיא ימין תשמע להם? תלמוד לומר: "ללכת ימין ושמאל" - שיאמרו לך על ימין שהוא ימין ועל שמאל שהיא שמאל

13. תלמוד בבלי מסכת הוריות דף ב עמוד ב

אלא היכי משכחת לה? כגון דידע דאסור וקא טעי במצוה לשמוע דברי חכמי; לדידי נמי, דטעו במצוה לשמוע דברי חכמי'.

14. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף צב עמוד א

דתני בי מדרשא: הורו בית דין ששקעה חמה ולבסוף זרחה - אין זו הוראה אלא טעות . . .

15. שנה מסכת עדויות פרק ה משנה ו

עקביא בן מהללאל העיד ארבעה דברים אמרו לו עקביא חזור בך בארבעה דברים שהיית אומר ונעשך אב בית דין לישראל אמר להן מוטב לי להקרא שוטה כל ימי ולא ליעשות שעה אחת רשע לפני המקום שלא יהיו אומרים בשביל שררה חזר בו . . . ונדהוה ומת בנדויו וסקלו בית דין את ארונו אמר רבי יהודה: חס ושלום שעקביא נתנדה, שאין עזרה ננעלת בפני כל אדם מישראל בחכמה וביראת חטא כעקביא בן מהללאל . . . בשעת מיתתו, אמר לבנו: בני, חזור בך בארבעה דברים שהייתי אומר. אמר לו: ולמה לא חזרת בך? אמר לו: אני שמעתי מפי המרובים, והם שמעו מפי המרובים; אני עמדתי בשמועתי, והם עמדו בשמועתן, אבל אתה שמעת מפי היחיד ומפי המרובין - מוטב להניח דברי היחיד ולאחוז בדברי המרובין . . .

תלמוד בבלי סנהדרין פח. – פח:

אמר רב כהנא: הוא אומר מפי השמועה והן אומרים מפי השמועה - אינו נהרג; הוא אומר כך הוא בעיני והן אומרים כך הוא בעינינו - אינו נהרג; וכל שכן הוא אומר מפי השמועה והן אומרים כך הוא בעינינו - אינו נהרג, עד שיאמר כך הוא בעיני והן אומרים מפי השמועה. תדע, שהרי לא הרגו את עקביא בן מהללאל. ורבי אלעזר אומר: אפילו הוא אומר מפי השמועה, והן אומרים כך הוא בעינינו - נהרג, כדי שלא ירבו מחלוקות בישראל. ואם תאמר: מפני מה לא הרגו את עקביא בן מהללאל? - מפני שלא הורה הלכה למעשה. תא שמע; דאמר רבי יאשיה: שלשה דברים סח לי זעירא מאנשי ירושלים. בעל שמחל על קינויו - קינויו מחול; בן סורר ומורה שרצו אביו ואמו למחול לו - מחולין לו; זקן ממרא שרצו בית דינו למחול לו - מחולין לו. וכשבאתי אצל חברי שבדרום - על שנים הודו לי; על זקן ממרא - לא הודו לי, כדי שלא ירבו מחלוקות בישראל!! תיובתא.

16. ויקרא רבה לב:ח

ושבתי אני ואראה את כל העשוקים דניאל חייטא פתר קרייה בממזרים והנה דמעת העשוקים אבותם של אלו עוברי עבירות ואילין עלוביא: מה איכפת להון? כך אביו של זה בא על הערוה: זה מה חטא ומה איכפ' לו? ואין להם מנחם, אלא מיד עושקיהם כח מיד סנהדרין גדולה של ישראל, שבאה עליהם מכחה של תורה ומרחקתן על שום "לא יבא ממזר בקהל ה'" ואין להם מנחם אמר הקב"ה: "עלי לנחמן", לפי שבעוה"ז יש בהן פסולת, אבל לע"ל אמר זכריה "אנא חמיתיה אלו כורסוון כולו דהב נקי", הה"ד ראיתי והנה מנורת זהב כולה וגולה על ראשה . . ."